

Nicholas Imbeah – Benkő Béla – Bujdosó Zoltán

A biztonság és védelem, mint a turisztikai célterület kezelésének része egy ghánai turisztikai térségben

Appraisal of Safety and Security as part of Tourist Destination Management in Cape Coast-Elmina-Kakum area in Ghana

Absztrakt

A turisták biztonsága és biztonságérzete alapvető feltétele lett a világ utazási és idegenforgalmi iparágának. Ghána, mint a Szaharától délre eső békés afrikai turisztikai célpont, az idegenforgalomból származó hatalmas devizabevételre támaszkodik. Az esettanulmányi területként Ghána központi régiójának turisztikai centruma lett kiválasztva, nevezetesen Cape Coast vidéke. A tanulmány célja annak megvizsgálása, hogy a turisták hogyan érzékelik a biztonságot, de célunk volt megbizonyosodni arról is, hogy a turisták más potenciális turistáknak ajánlják-e ezt a turisztikai célterületet. A kutatáshoz célzott mintavételi technika és kérdőívek kerültek felhasználásra. A válaszadók többsége általánosságban biztonságosnak ítélte a célterületet. Megfigyelték azonban, hogy a létesítményekben a biztonsági berendezések vagy nem működtek, vagy nem léteztek, esetleg hiányzott a felügyelete, ellenőrzése vagy javítása ezeknek az eszközöknek. Az eredmények alapján ajánlott egy turisztikai szakértői csoport felállítása felügyeleti szervként, amely segítséget nyújt a turisták biztonságának és biztonságérzetének javításában, figyelemmel kísérve azt a régió turisztikai létesítményeiben és más turisztikai célterületeken.

Kulcsszavak: biztonság, turisztikai promóció, célterület, Cape Coast-Elmina-Kakum, installációk

Abstract

Tourists' safety and security have now become essential condition for the travel and tourism industry in the world. Ghana as a peaceful tourist destination in the

sub-Saharan Africa relies and rakes in huge foreign exchange from tourism promotion. The tourism hub in the Central Region of Ghana was chosen as the case study area: Cape Coast destination area. The purpose of the study was to examine tourists' perception of safety and ascertain if tourists would recommend the destination to other potential tourists. Purposive sampling technique and questionnaires were used. Most of the respondents rated their overall perception of tourists' safety at the destination as safe. However, it was observed that safety installations in these facilities were either not working or non-existent and there was no supervision, evaluation or repairs of these installations. It is recommended that a team of tourism experts should be formed as a supervisory body to help monitoring the tourists' safety and security in tourist facilities and destinations in the region.

Keywords: safety, tourism promotion, destination, Cape Coast-Elmina-Kakum, installations

Bevezetés

A turisták biztonsága és biztonságérzete alapvető feltétele lett a világ utazási és turisztikai iparának (Kövári & Zimányi, 2011; Bujdosó et al., 2011; Bujdosó & Györki, 2011). Ennél is fontosabb, hogy a 2001. szeptember 11-i, Világkereskedelmi Központ elleni robbantások az Egyesült Államokban, és más területeken elkövetett tragikus kimenetelű terroristatámadások kinyitották Pandora szelencéjét és rávilágítottak az utazásbiztonság és az utasvédelem kezelésének gyengeségeire. Az 1990 után eltelt két évtizedet a globális idegenforgalomra való áttérés időszakának nevezhetjük, s a legfontosabb szembetűnő jelenség az utazási és idegenforgalmi iparban a biztonság és védelem komplex megközelítése. Következésképpen a nemzetgazdaságokból, társadalmakból és kultúrákból álló globalizáció mindenütt jelen lévő gyakorlatát összekapcsolták (Dávid et al., 2007; Kövári & Zimányi, 2011; Mátyás, 2017; Molnár & Szilágyi, 2017). Ezenkívül, amint Mopeli (2009) megjegyezte munkájában, a turisták személyes biztonsága a célterületen alapvető fontosságú nemcsak a turisták, de a desztinációs menedzserek számára is, mindazonáltal az utazáshoz és a turizmushoz kapcsolódó észlelt és valós kockázat nagyon lényeges szempont a turizmus promóciójában (Boakye, 2011). Mansfeld és Pizam (2006) véleménye szerint a béke, a biztonság és a biztonságérzet a turisztikai fejlődésnek három előfeltételévé vált minden desztinációban (Ghánát is beleértve).

A turizmus a világ egyik leggyorsabban növekvő iparágává nőtte ki magát, növekedése átlagosan évente körülbelül 4%-ot tesz ki világszerte (Appaw &

Dehlor, 2016). Látható, hogy bár vannak fő desztinációk a fejlett országokban, azonban számos fejlődő országnak is kialakultak fontos turisztikai célterületei. Afrikában ilyen kulcsfontosságú helyek közé tartozik Mauritius, Zimbabwe, Kenya, Dél-Afrika és Ghána. A ghánai turizmus jelentős társadalmi-gazdasági tevékenységgé vált, és a ghánai gazdaság egyik legfontosabb és leggyorsabban növekvő ágazata (Dorkenoo, 2013; Havi & Enu, 2013). A Statisztikai, Szociális és Gazdaságkutató Intézet (Institute of Statistical, Social & Economic Research – ISSER) szerint a turizmus a deviza és az állami bevételek fő forrása és egyben jelentős munkahelyteremtő Ghánában (ISSER, 2017).

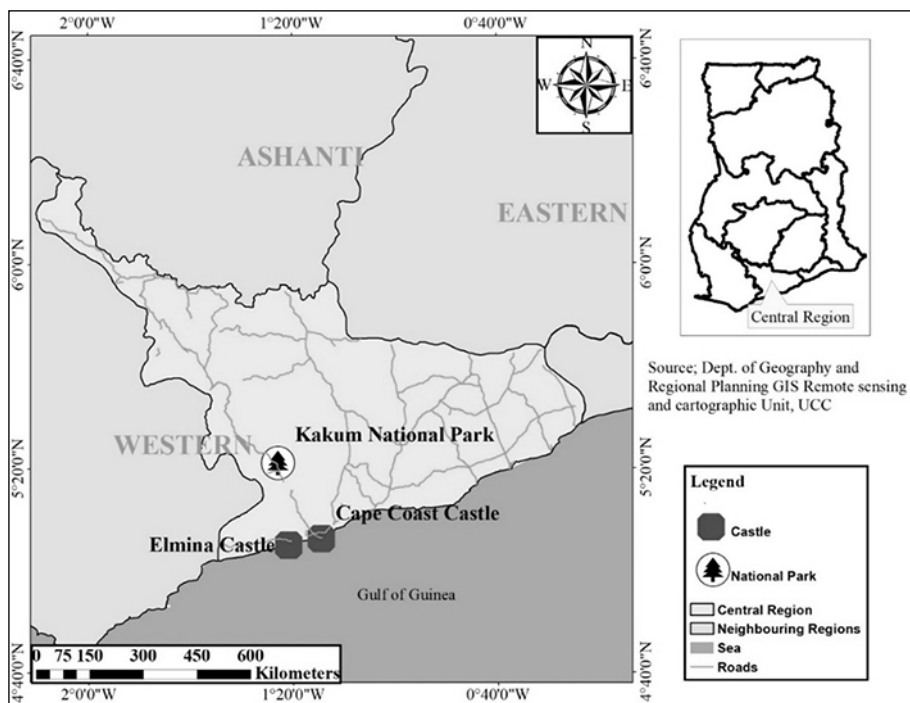
A turizmus fejlődése a ghánai turisztikai erőforrások értékelésével kezdődött 1970-ben, majdnem három évtizeddel az 1957-es britektől való függetlenné válás után (Obuan Commitee, 1972). Az értékelés végén meghatározták és kategorizálták a lehetséges turisztikai forrásokat. Folytatásként ötéves fejlesztési tervet készítettek (1972–1976). Ez az értékelés a kormány számára megkönnyítette a turisztikai beruházási területek azonosítását, amelyek lehetővé tették a külföldi források bevonását az ágazatba. Ezt követően számos jelentős intézkedést hajtottak végre az idegenforgalmi szektorban 1972-től 1978-ig. Az intézkedések többségét külföldi ügynökségek és szervezetek szponzorálták és vezették, beleértve az átfogó turisztikai fejlesztési stratégiára vonatkozó követelmények megállapítását és a turizmus fejlesztéséhez szükséges erőforrások hatékony felhasználásának azonosítását (Egan, 1975). De idesorolhatjuk az idegenforgalmi tervezés és fejlesztés értékelését, valamint az idegenforgalmi szektorra kifejlesztett, humán és más erőforrás-szükségletek fejlesztését (Singh, 1978). Végül arra a következtetésre jutottak, hogy Ghána nagy lehetőségekkel rendelkezik a feltörekvő idegenforgalmi iparág területén, ezért az országnak átfogó nemzeti turisztikai fejlesztési tervet kellett kidolgoznia. Tanulmányunknak az a célja, hogy egy kutatás keretében megvizsgálja a turisták biztonságérzetének megítélését, valamint, hogy a turisták más potenciális turistáknak ajánlják-e az úticélt. A megfogalmazott célkitűzés alapján a következő hipotézisek kerültek megfogalmazásra:

- H0: (Nullhipotézis) A turistáknak a desztináció biztonságával kapcsolatos átfogó megítélését nem befolyásolja a közúti közlekedés biztonságának helyzete.
- HA: (Alternatív hipotézis) A turistáknak a desztináció biztonságával kapcsolatos átfogó értékelését befolyásolja a közúti közlekedés biztonságának megítélése.¹

1 A közúti közlekedést azért vizsgáljuk, mert Ghána turisztikai tevékenységeiben és promóciójában a közúti közlekedés a leggyakoribb.

Anyag és módszertan

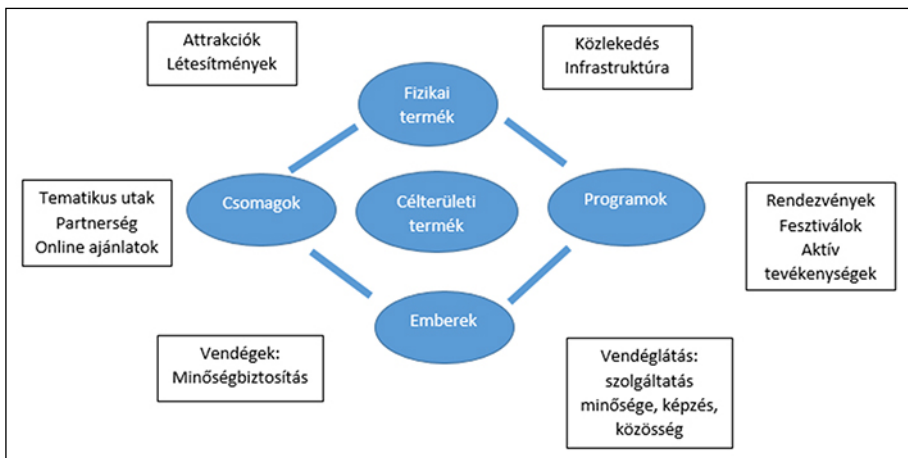
A tanulmány a társadalomtudományi kutatás etikai kérdéseit elsősorban beleegyező nyilatkozat kitöltésével biztosította, hozzájárulva ezzel az anonimitáshoz és a titoktartáshoz. A beleegyező nyilatkozat elve Kumar (2005) javaslata szerint került alkalmazásra. A válaszadókat (turisták) megfelelő módon tájékoztatták a tőlük várható információk típusáról, a kérdőíves felmérés céljáról, a vizsgálatban való részvételről. A következő etikai kérdés a névtelenség volt. Sarantakos (2005) szerint az anonimitás azt jelenti, hogy a kutató által összegyűjtött adatoknak nem szabad névhez vagy más azonosítási formához kapcsolódniuk. Ezt úgy biztosítottuk, hogy a kérdezőbiztos az adatgyűjtés során nem rögzítette a kérdőívre a válaszadók nevét és egyéb azonosítási formáit. Ami a titoktartás etikai kérdését illeti, a válaszadókat biztosították arról, hogy a megadott információkat csak a kutató fogja felhasználni és csak a vizsgálat céljaira használja, azokat semmilyen célból nem bocsájtjuk más személyek rendelkezésére. A kutatás célterülete a ghánai központi turisztikai régióra korlátozódott, ezen

1. számú ábra: A vizsgálati terület elhelyezkedése – Elmina, Cape Coast és Kakum
Forrás: Földrajzi, GIS Távérzékelési, Kartográfiai és Területfejlesztési Tanszék, Cape Coast University, Ghána (2019).

belül három fő turisztikai létesítmény került esettanulmányként felhasználásra. A célterület főbb létesítményei a következők: Cape Coast-kastély, Elmina-kastély és a Kakum Nemzeti Park (KNP) (1. számú ábra). A Cape Coast-kastély és az Elmina-kastély a tengerparton helyezkedik el, a Kakum Nemzeti Park a belső területen található, esőerdős területen, az óceántól körülbelül 15 km-re. Ezeket a fő vonzerőket azért választottuk, mert Ghána ikonikus látnivalói, amelyek az 1990-es évek elején lettek kialakítva az ország idegenforgalmi vonzerőjének fokozására irányuló törekvés részeként (Frempong et al., 2015). Érdeemes megemlíteni, hogy ezek a látnivalók Ghánában jelenleg a legnépszerűbb látnivalók közé tartoznak (Boakye & Mintah, 2008).

A tanulmányban használt elméleti keret a Morrison (2012) által kidolgozott és a szerzők által módosított 4-DPC (Four Destination Product Components) modell volt (2. számú ábra).

2. számú ábra: A 4-DPC modell
 Forrás: Morrison (2012) alapján a szerzők saját szerkesztése

A kérdőívekből gyűjtött adatokat az IBM Social Science for Social Science (SPSS) szoftver 2.0 verziójának felhasználásával elemeztük. Az adatokat szerkesztettük és megtisztítottuk, ezután kódoltuk, és az SPSS szoftverbe vittük fel elemzésre. Keresztábla- és gyakoriságelemzést végeztünk, hogy bemutassuk a válaszadók különféle háttérének jellemzőit, a biztonságérzetüket, és hogy a válaszadók más potenciális turistáknak ajánlják-e az úti célt. Az inferenciális statisztikai mérések, például a Chi-négyzet próba függetlenségi tesztjét használtuk a turisták háttérjellemezői, valamint a célterület biztonságérzetével és a

biztonsággal összefüggő értékelés kapcsolatának vizsgálatához. A felállított hipotézis teszteléséhez Chi-négyzet próbát végeztünk.

Az esettanulmány területének rövid leírása

Elmina volt az első hely Ghánában, ahol a part mentén élő ghánaiak csereke-reskedelmi rendszeren keresztül kapcsolatba léptek az európai kereskedőkkel. 1471-ben, V. Alfonso portugál király uralma alatt a portugálok elérték Ghánát, amelyet akkoriban Aranypartnak hívtak. Több mint öt évtizeddel később Henry herceg hajókat küldött az afrikai partok felfedezésére, és ennek következtében a legénység a Guinea-öbölnél ért partot. Az Atlanti-óceánon való hasonló utazások egyik oka a kereskedelem volt, de az aranyérc és az elefántcsont felfedezése arra készítette az európaiakat, hogy maradjanak a nyugat-afrikai partvidéken. A dél felé történő eljutás másik oka az volt, hogy Indiába és Ázsiába irányuló közvetlen kereskedelmi utat találjanak azért, hogy elkerüljék az arab kereskedőket. Úgy hiszik, hogy a portugálok keresték a lehetőséget keresztény vallásuk terjesztésére is. Fokozatosan virágzott az elminai kereskedők és a portugál kereskedők közötti kereskedelem, és szükség volt egy áruforgalmi állomás létrehozására, ezért a kereskedelem megkönnyítése érdekében erőd építését kezdték meg. Az építéshez szükséges összes anyagot Portugáliából szállították és az erődöt 1482-ben adták át. Az erőd lett az első olyan európai eredetű előre gyártott épület, amelyet Afrika szubszaharai részén terveztek és építettek. Szent György kastélynak hívták, és ez segített Elminának megfelelő városi cím elérésében az akkori Aranyparton. Részben azért, mert Elmina lakossága megnövekedett és kapcsolatba került más szomszédos városok kereskedőivel is, akik a portugálokkal kereskedtek, így konkurenciát jelentettek. A hollandok 1637-ben átvették az erődöt. A 17. században Nyugat-Afrikában a kereskedelem nagy része a rabszolgák értékesítésére összpontosult és az erődöt raktárként használták, ahová a vásárolt rabszolgákat szállították a különböző nyugat-afrikai királyságokból. A rabszolgakereskedők tulajdonában lévő rabszolgákat eladták a portugál, majd később a holland kereskedőknek olyan árukért, mint a textil, a lőpor, a likőr és egyéb termékek. A hollandok később egy új, kisebb erődöt építettek egy közeli dombra, hogy megvédjék a Szent György-kastélyt a szárazföld felől érkező támadásoktól. Ezt az erődöt Coenraadsburg erődnek hívták. A britek 1872-ben a hollandoktól átvették az erődöt. 1814-ben megszüntették a rabszolga-kereskedelmet és az erődöt azóta többféle célra használták. Az 1990-es években a várat a ghánai kormányok restaurálták és felújították. Az Elmina-kastély fontos turisztikai létesítménnyé vált, sok turistát vonz. A

kastély ma is zárandokhely sok diaszpórában élő afrikai számára, akik keresik származási helyüket, gyökereiket. 1979-ben az UNESCO világörökségi helyszínné nyilvánította. A kastélyt jelenleg a ghánai Nemzeti Múzeum birtokolja (Anquandah, 1999). A jelenlegi Cape Coast településen a portugálok telepedtek le, majd később portugálul átnevezték Carbo Corsora. 1653-ban a svédek, Krusenstjerna vezetésével állandó épületeket építettek fel, többek között azt, amelyet ma Cape Coast-kastélynak hívnak. Ezt a házat később X. Károly svéd király után, Carlousburgnak nevezték el. A hollandok 1660-as megszállásukkor elfoglalták a várat, de később a Holmes kapitány vezette brit flotta 1665-ben visszafoglalta az erődöt. A gyarmati rezsim alatt a Cape Coast-kastély a kereskedelmi bizottság elnökének nyugat-afrikai központja volt, az akkori brit kormányzó székhelye. Ghána függetlensége óta a várat történeti múzeumként használják ghánai művészeti és kézműves ajándékbolttal. A Cape Coast-kastély jelenleg a Ghánai Múzeumok és Emlékművek Testületének (GMMB) regionális központja, és UNESCO világörökség oltalom alatt áll (Anquandah, 1999). A Kakum Nemzeti Park (KNP) egy esőerdőpark, amely a fenti két örökséghez közel helyezkedik el Ghána központi régiójában. A KNP körülbelül 15 km-re fekszik Cape Coasttól és Elminától. Ghána 21 védett terület ökológiai rendszerével rendelkezik, ezek a következők: 7 nemzeti park, 6 tájvédelmi körzet, 2 vad rezervátum, 1 szigorú természetvédelmi terület és 5 part menti vizes élőhely. A Kakum Park állami tulajdonban lévő védett erdőrezervátum, amelyet az Erdészeti Bizottság Vadvilág Osztálya (Wildlife Dividison Forestry Comision) és a Ghánai Örökségvédelmi Tröszt (Ghana Heritage Conservation Trust (egy nem kormányzati szervezet) együttesen kezel. Ez a park a helyi emberek ösztönzése alapján jött létre (Wellington, 1998). A turisztikai desztináció egy földrajzi terület, amely az összes szolgáltatást és infrastruktúrát tartalmazza, amely egy turista tartózkodásának kiszolgálásához és fogadásához szükséges, a turisztikai termék fontos része (WTO 1992; Bieger, 1997; Bieger, 1998; Kamra & Chand, 2006; Beritelli, 2011; Imbeah, 2018). Morrison (2012) szerint a fogalmi keret fizikai termékekből áll, beleértve olyan elemeket, mint látnivalók, létesítmények, közlekedés és egyéb turisztikai célponton lévő infrastruktúra. A látnivalók központi szerepet játszanak abban, hogy a turistákat az attrakció helye felé vonzzák (Vengasayi, 2003). A vonzáshoz azonban nagyon jó és kényelmes közlekedési hálózatnak kell lennie, amely lehetővé teszi a célterület elérhetőségét, valamint a jó infrastruktúra (például a telefonos kommunikációs hálózat, a megbízható elektromos áram jelenléte) a biztonságos és élvezetes utazás támogatása érdekében szintén alapvető (Imbeah, 2018). Ezenkívül a szállodáknak és az éttermeknek is biztosítaniuk kell a turisták kulináris igényeinek kiszolgálását. A vizsgált turisztikai célterületen a helyi kultúra és életmód na-

gyon vonzó a turisták számára (Imbeah & Odoom, 2016). Ghánában a lakosok vendégszeretete továbbra is nagy előnyt jelent a turizmus fejlődésében, korábban is ez volt a ghánai idegenforgalom fejlesztésének alapja, különösen a vendéglátó-vendég kapcsolat szempontjából (Imbeah et al., 2016; Boakye, 2011). A modellben a 4-DPC mindegyikében biztosítani kell a biztonságot, mivel az alapvető fontosságú az összes utazási csomag és a szabadidős tevékenységek szempontjából. Amint az a 2. számú ábrán látható, a csomagajánlatok, amelyek a célterületi termék összetevőinek részei, különféle formákban jelennek meg. Minden célterületnek vannak csomag- és programajánlatai, amelyeket minden típusú turista megvásárolhat és felhasználhat. A csomagokat az utazásszervezők, az utazási irodák és más kapcsolódó ügynökségek állítják össze és egyéssítik a teljes utazási élmény, az elégedettség fenntartásához. A csomagokat online módon vagy a hagyományos kiskereskedelmi csatornákon (például utazási irodákon keresztül, amelyek általában a városi központokban található) lehet megvásárolni. Rendezvényeket, fesztiválokat az idegenforgalmi vállalkozók szerveznek. Ghána központi régiójában a fesztiválok nagyon gyakoriak, szinte minden város vagy terület tart valamilyen fesztivált vagy hasonló ünnepet (főként minden évben június és október között). Az idegenforgalmi tevékenységek során a jól megtervezett és népszerűsített fesztiválok és rendezvények sok turistát vonzanak a célterületre, amint azt Imbeah (2011), valamint Imbeah és Odoom (2016) megfigyelte.

Alkalmazott kutatási eszközök és technikák

A vizsgálatban a nem valószínűségi mintavételi módszer szerinti célzott mintavételi technikát alkalmaztunk. Ezt a technikát azért választottuk, mert a mintavételi keret felépítéséhez nem álltak rendelkezésre megbízható és megfelelő adatok a régióban nemzetközi/belföldi turistákról. A népességben (turistákban) levő elemek száma nagyrészt ismeretlen és külön-külön nem azonosítható, ezért célzott mintavételre volt szükség. A munka során kutatási eszközként kérdőíves felmérés történt, melynek célja az volt, hogy adatokat kérjen a turistáktól a célterület biztonságával kapcsolatos véleményükről. Azon turisták számára, akik nem tudták kifejezni magukat angol nyelven, kutatói asszisztensek segítettek a kérdések megválaszolásában. Néhány terepi asszisztens toborzása és képzése is megvalósult. A képzés tárgya az volt, hogy hogyan lehet megközelíteni a turistákat, hogyan kell bemutatkozni és hogyan kell elmagyarázni a kutatás célját a turisták számára. A kérdőíveket ötszázötvenöt (515) turistának adták oda, akik nyaralásuk alatt meglátogatták ezeket a turisztikai létesítményeket. Az adatokat

2018. július és szeptember között, Ghánában, a főszezon ideje alatt gyűjtötték. A helytelenül megfogalmazott és félreérthető kérdések azonosításra kerültek, és elvégeztük a szükséges javításokat.

Eredmények

A turisták demográfiai és utazási jellemzői

Az 1. számú táblázat szemlélteti, hogy a válaszadók több mint fele (58,8%) nő volt, míg körülbelül ötből kettő (41,2%) férfi. Azt is megfigyelhetjük, hogy a válaszadók közel kétharmada (63,1%) 18 és 33 év közötti életkorú volt, a turisták, akik a vizsgálat idején meglátogatták a vonzerőket, túlnyomórészt 41 évesnél fiatalabbak voltak. A táblázatból az is kiderül, hogy a vizsgálatba bevont turisták gyakorlatilag nem ghánaiak voltak. Ez megerősíti Imbeah és Odoom (2016) tanulmányát, miszerint ebben az időszakban a legtöbb turista a tengerentúlról érkezik. Az iskolázottság tekintetében a válaszadók többsége (42,3%) jelezte, hogy egyetemre vagy főiskolára járt, és csak néhányuk (4,2%) szerezte meg csupán az alapfokú végzettséget. Ezenkívül a válaszadók közel egyharmada (30,3%) jelezte, hogy posztgraduális képzésben is részt vett. Ez azt jelenti, hogy szinte minden turista legalább középiskolai végzettséggel rendelkezett, ezért azt gondoljuk, hogy a turisztikai biztonságra vonatkozó benyomásaik megbízhatók lehetnek és figyelembe vehetők a turisztikai biztonság és a tervezés szempontjából Ghána központi régiójában. A válaszadók több mint

Nem	Gyakoriság	%	Alkalmazotti státusz	Gyakoriság	%
Férfi	209	41.2	Munkanélküli	204	41.2
Nő	298	58.8	Alkalmazott	291	58.8
Összesen	507	100	Összesen	495	100
Iskolázottság	Gyakoriság	%	Kor	Gyakoriság	%
Alapfokú/Általános	21	4.2	18-25	185	36.7
Középf	116	23.2	26-33	131	26.4
Egyetem/Főiskola	212	42.3	34-41	85	17.1
Posztgraduális	152	30.3	42-49	45	9.1
Összesen	501	100.0	50-57	30	6.0
			58-65	12	2.4
Családi állapot	Gyakoriság	%	65+	11	2.2
Egyedülálló	307	61.3	Összesen	496	100
Házas	173	34.5			
Elvált	17	3.4	Nemzetiség	Gyakoriság	%
Özvegy	4	0.8	ghánai	15	2.9
Összesen	501	100	nem ghánai	500	97.1
			Összesen	515	100

1. számú táblázat: A felmérésben szereplő válaszadók (turisták) demográfiai jellemzői
 Forrás: Terepmunka (Imbeah, 2018)

fele (61,3%) egyedülálló, illetve valamivel több mint egyharmada (34,5%) házas volt. Ez azt mutatja, hogy a tanulmányban részt vevő turisták többségének nem volt házastársi felelőssége, így képesek voltak szabadon mozogni vagy vállalkozni olyan kalandokra, mint a rekreációs tevékenységek és a nyaralás.

A hipotézis tesztelése

A 2. számú táblázatból kitűnik, hogy szinte az összes turista biztonságban érezte magát a Ghána központi régiójában található három fő kiemelt turisztikai területen. A 481 turistából mindössze 25-en (5,2%) aggódtak a látnivalónál a biztonság miatt. Ez annak a következménye lehet, hogy ezek a turisták valószínűleg félnek a lombkorona sétányának magasságától, amely a fa tetejére függesztett deszkák és hidak hálózata.

Vonzó	Hogyan értékelné a személyes biztonságát a meglátogatott attrakciókban?								Összes
	Rendkívül biztonságos		Biztonságos		Kevésbé biztonságos		Nem biztonságos		
	Gyakoriság	%	Gyakoriság	%	Gyakoriság	%	Gyakoriság	%	
Elmina-kastély	149	37.3	238	59.4	14	3.5	0	0.0	401
Cape Coast-kastély	142	37.0	229	59.6	13	3.4	0	0.0	384
KNP	125	37.2	189	56.3	20	6.0	2	0.6	336
Hanson Kunyhó	45	36.0	75	60.0	5	4.0	0	0.0	125
Majom Erdő Üdülők	23	34.3	44	65.7	0	0.0	0	0.0	67
Stingless Bee Központ	11	64.7	6	35.3	0	0.0	0	0.0	17
Elmina Laguna	16	51.6	13	41.9	2	6.5	0	0.0	31
Total	186		270		23		2		481

Százalékos és összérték a válaszadók adatai alapján

2. számú táblázat: Személyes biztonság a turisztikai attrakciók környékén
 Forrás: Terepmunka (Imbeah, 2018)

Az átlag és az eltérés számítása kapcsán a 3. számú táblázatból megfigyelhető, hogy 1,81 az átlag, a válaszadók többsége turisztikai szempontból biztonságosnak tekintette a célterületet. Hasonlóképpen többségük jelezte, hogy biztonságban érezték magukat (átlag 1,55), amikor utaztak a célterületen. Ugyanakkor a válaszadók egy része azt nyilatkozta, hogy a célterületet nem tartják se biztonságosnak, se pedig nem biztonságosnak (átlag 3,05).

	Átlag	Eltérés	N
Mi az általános véleménye a turisztikai biztonságáról ezen a célterületen?	1,81	0,593	438
Hogyan ítéli meg a közlekedésbiztonságot?	3,05	1,025	438
Biztonságban érezte magát mikor a célterületen az út szélén sétált?	1,55	0,617	438

3. számú táblázat: Az általános, a közúti és a közlekedési biztonságot leíró statisztikák
 Forrás: Terepmunka (Imbeah, 2018)

A 4. számú táblázatból megfigyelhető, hogy a turisták által a célterület biztonságának általános megítélése és a desztinációban történő közlekedésbiztonság érzékelése közötti kapcsolat korrelációs együtthatója $-0,073$ volt, jelezve a változók közötti nagyon gyenge inverz kapcsolatot. Ez a kapcsolat azt mutatja, ahogy a turisták általános biztonságérzete a helyszínen megnő. A $0,019$ p-érték azt mutatja, hogy a két változó között megfigyelt kapcsolat túl gyenge ahhoz, hogy szignifikáns legyen. Így a turisták célterületi biztonságérzetét nem befolyásolja a közlekedési biztonság. Hasonlóképpen a $0,933$ korrelációs együttható azt jelzi, hogy meglehetősen gyenge pozitív kapcsolat mutatkozik a turisták által megítélt célterületi biztonság és az általános biztonság között, amikor a célterületen közlekednek. A 4. számú táblázatban azt is megfigyelhetjük, hogy noha a két változó közötti kapcsolat kissé gyengének tűnik, a turisták általános vélekedése a célterület biztonságáról növelte azon biztonságérzetüket, hogy a célterületen bármikor közlekedjenek. Így elmondható, hogy elegendő statisztikai bizonyíték volt arra a következtetésre, hogy a turisták célterületi biztonságérzetét befolyásolta, hogy közúton mennyire érzik magukat biztonságban. Ezenkívül a 4. számú táblázatból az is kiderül, hogy gyenge negatív kapcsolat van a célterületi helyi közlekedés biztonsága és a turisták biztonságérzete között. Ez a korrelációs együttható $0,129$. Azonban azt is megfigyelhetjük, hogy bár a változók közötti kapcsolat gyenge volt, még 1% -os szignifikancia szintnél is szignifikáns ($p = 0,005 < 0,05$), jelezve, hogy a közlekedés vagy a közúti biztonság a célterületen növelte a közlekedésben a biztonság érzetét. Ennek a megállapításnak az lehet az oka, hogy a turisták elsősorban bérautókkal, nem pedig tömegközlekedési eszközökkel használták a célterületi utakat, és így kevés bizalmat szavaztak mind az utakon közlekedő haszongépjárműveknek, mind a vezetők vezetési képességeinek.

		Átfogó biztonságérzet a célterületen	Közlekedési biztonság	Útmentén történő gyalogos közlekedés	
Spearman's rangkorreláció	Célterület-biztonság	Korrelációs együttható	1,000	-0,073	0,193**
		Sig. (kétirányú)		0,119	0,000
		N	468	453	448
	Közlekedésbiztonság	Korrelációs együttható	-0,073	1,000	-0,129**
		Sig. (kétirányú)	0,119		0,005
		N	453	483	465
Útmentén történő gyalogos közlekedés	Korrelációs együttható	0,193**	-0,129**	1,000	
	Sig. (kétirányú)	0,000	0,005		
	N	448	465	481	

** A korreláció szignifikáns a 0,01 szintnél (kétirányú).

4. számú táblázat: Az általános biztonságérzet, a közlekedés biztonsága és az utak menti gyalogos közlekedés biztonsága közötti összefüggések
Forrás: Terepmunka, Imbeah (2018)

Tíz turistából kilenc (451-ből 408) jelezte, hogy a jövőben ismét meglátogatja a célterületet, csak kevés (451-ből 43) jelezte, hogy nem térnének vissza újra. A turisták közül, akik hajlandók visszatérni a rendeltetési helyre (91,4%) jelezték, hogy más turistáknak vagy utazóknak ajánlanák a célterületet, és valamivel több mint egyharmaduk (34,9%) jelezte, hogy nem térnek vissza és nem ajánlanák a helyet más turistáknak vagy utazóknak sem. Ennek ellenére arra lehet következtetni, hogy a turisták a turisztikai szolgáltatásokat a célterületen általában biztonságosnak tekintették. Szignifikáns különbségek mutatkoztak a válaszadók célterületre fókuszáló más utazóknak vagy turistáknak történő ajánlási hajlandóságában, illetve az elégedettségük szintjének Pearson-féle korrelációs együtthatója (27.304) között. A tanulmány a Cramer V-együtthatóját 0,246-ban rögzítette, a p-érték 0,000 ($p = 0,000 < 0,05$), jelezve a kissé szoros kapcsolatot a turisták elégedettségi szintje és a hajlandóság között, hogy másoknak is ajánlanák a célterületet.

Következtetés

A vizsgálat eredményei alapján kimutatható, hogy a turisták általánosan biztonságban érezték magukat Cape Coast idegenforgalmi célponton, valamint bizton-

ságosnak érezték a célterületet és az út szélén történő közlekedést. Elmondható az is, hogy statisztikailag bizonyítva jutottunk arra a következtetésre, hogy a turisták célterületen érezhető biztonságéreztet a közúton történő sétálás befolyásolta. Ezért bizonyítottá vált az alternatív hipotézis, miszerint a turisták esetében a célterület biztonságának általános értékelését befolyásolja a közúti közlekedés biztonsága. Ez azt is jelezte, hogy az idegenforgalomban érdekelt feleknek, például a Ghánai Turisztikai Hatóságának (GTA) és az Idegenforgalmi, Művészeti és Kulturális Minisztériumnak érdemes javítani a célterület biztonsági és védelmi intézkedéseit. Például prioritást kell élveznie a célterületen dolgozók biztonságra és védelemre irányuló rendszeres jellegű technikai képzésének. Ezen kívül fokozni kell a célterületen található biztonsági és védelmi berendezések időszakos és be nem jelentett ellenőrzését. Ez arra kényszerítené a célterületen dolgozókat és az ilyen létesítményeket, hogy fenntartsák és alkalmazzák a helyes biztonsági és védelmi eljárásokat és alapelveket. A megkérdezett turisták 91,4%-a jelezte, hogy más turistáknak vagy utazóknak ajánlja a célterületet hasonló turisztikai tevékenységekhez. Ajánlják Cape Coast turisztikai célállomást a magasfokú biztonság miatt, amelyet a rekreációs és nyaralási tevékenységük során tapasztaltak Ghána központi részén. Javaslatként ajánlott hatékony és eredményes politikai intézkedések végrehajtása a Ghána központi régiójába érkező beutazó turisták számának növelése érdekében. Megfigyelték, hogy ezekben a létesítményekben a biztonsági berendezések vagy nem működtek, vagy nem léteztek, és ezekben a létesítményekben nem volt biztonsági felügyelet sem. Ezért ajánlott, hogy a GTA szigorúan ellenőrizze ezeket az eszközöket a létesítményekben annak érdekében, hogy növeljék a látogató turisták bizalmát. A turisták biztonságával kapcsolatos észrevételeket be kell építeni a helyi idegenforgalmi tervezésbe, például az utazásszervezők utazási csomagjaihoz a turisták válaszai felhasználhatók útmutatóként és alapul lehet venni a túracsomagok elkészítéséhez Ghána központi régiójában. A turizmus továbbra is Ghána nemzetépítésének és gazdasági fejlődésének egyik legfontosabb hozzájárulója, különösen a munkahelyteremtés területén. A személyes biztonság manapság az egyik legjelentősebb emberi igény, amelyet ki kell elégíteni, más, turizmusra hatással lévő tényezőkkel együtt.

Felhasznált irodalom

- Anquandah, K. J. (1999): *Castles and forts of Ghana. Ghana Museums and Monuments Board*. Accra
- Appaw, A. M. & Dehlor, J. (2011): Tourism development in local communities: As a community development approach. *Journal of America Science*, 193(6), 155–161.

- Beritelli, P. (2011). Cooperation among prominent actors in a tourist destination. *Annals of Tourism Research*, 38(2), 607-629. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2010.11.015>
- Bieger, T. (1998): Reengineering destination marketing organisations: The case of Switzerland. *Tourism Review*, 53(3), 4–17. <https://doi.org/10.1108/eb058277>
- Bieger, T. (1997): Destinations management, 2. Aufl, 122.
- Boakye, A. B. (2011): Tourists' views on safety and vulnerability: A study of some selected towns in Ghana. *Tourism Management*, 33(2), 327–333. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.03.013>
- Boakye, K. A. & Mintah, S. O. (2008): *Domestic tourism in Ghana*. In Oheneba Akeampong, O. & Asiedu, A. (eds.): *Tourism in Ghana – a modern synthesis*. Assemblies of God Literature Centre, 160-176.
- Bujdosó Z., Dávid L., Remenyik B. & Tóth G. (2011): Connection between tourism and regional development on the Hungarian-Croatian. *Border Central European Regional Policy and Human Geography*, 1(2), 27–40.
- Bujdosó Z., Györki M. (2011): A biztonság szerepe a turizmusfejlesztésben. *Acta Carolus Robertus*, 1(2), 45–55.
- Dávid L., Molnár F., Bujdosó Z. & Dereskey A. (2007): Biztonság, terrorizmus, turizmus. *Gazdálkodás*, 51(20), 160–166.
- Dorkenoo, B.F. (2013): *Exploring the Way Forward for Ghana's Tourism Industry through Domestic Tourism*. Ashesi University College, 49.
- Egan, E. (1975): *Tourism in Ghana: Utilizing Present Resources: A Report Prepared for the Ghana Tourist Control Board, Accra*. Volunteer International Executive Service Corps (Project Number G433)
- Frempong, F., Dayour, F. & Bondzi-Simpson, A. (2015): Visitor satisfaction with Ghana's tourist attractions. *Oguaa Journal of Social Sciences*, 7(3), 104-124.
- Havi, E. D. K. & Enu, P. (2013): The impact of tourism on economic performance in Ghana. *European Scientific Journal*, 9(34), 242–257.
- Imbeah, N. (2018): A study of tourists' safety in the Ahanta West District in Ghana. In *Proceedings of the 2018 International Scientific Conference 'Economic Sciences for Agribusiness and Rural Economy*, 2(7–8), 335–339. <https://doi.org/10.22630/ESARE.2018.2.45>
- Imbeah, N. & Odoom, C. E. (2016): Afahye as a Tourism Product-The Case of Oguaa Fetu Afahye in the Central Region of Ghana. *Distance Forum: A Multi-Disciplinary Journal of the Arts & Humanities*, 5(4), 109–127.
- Imbeah, N., Hodbirt, V. A. & Amankwa A, R. (2016): Residents' Perception of Host-Guest Interaction about Kwahu Easter Festival (KEF) as Festival Tourism. *Africa Development and Resources Research Institute (ADRRI) Journal*, 3, 1–16.
- Imbeah, N. (2011): *Using Festivals to Promote Tourism: A Case Study of "Aboakyer" & "Bakatie" in the C/R of Ghana*. *Distance Forum: A Multidisciplinary Book of Scholarly Articles*, 1, 142–159.
- Institute of Statistical, Social & Economic Research (2017): *The State of the Ghanaian Economy in 2016*. ISSER, University of Ghana, Legon.

- Kamra, K. K. & Chand, M. (2006): *Basics of Tourism, Theory, Operation and Practice*. Kanishka Publishers
- Kővári I. & Zimányi, K. (2011): *Safety and security in the age of Global Tourism. The changing role and conception of safety and security in tourism*. Applied Studies in Agribusiness and Commerce Agroiinform Publishing House, 59–61. <https://doi.org/10.19041/APSTRACT/2011/3-4/10>
- Kumar, R. (2005): *Research Methodology: A step-by-step guide for beginners*. (2nd Ed.) Sage Publications
- Mansfeld, Y. & Pizam, A. (eds.) (2006): *Toward a theory of tourism security*. Tourism Management, 855–886.
- Mátyás Sz. (2010): Law Enforcement Agencies and frontiers. *Kritische Zeiten: Zeitschrift Fur Humanwissenschaften*, 1, 45–52.
- Mátyás Sz. (2017): Victimization amongst foreign tourists visiting Hungary. In Toca, C-V. & Horga-Lumitia Soproni, I. (eds.): *The evaluation of cross-border cooperation in Europe*. University Press
- Molnár Cs. & Szilágyi T. (2017): A turizmus a vidékbiztonság fókuszában. In Kiglics N. (szerk.): *II. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia*. Pannon Egyetem, 167-176.
- Mopeli, M. J. (2009): *Impacts of tourists' perceptions of safety and security of tourism marketing of Mpumalanga (master's thesis)*. Durban University of Technology
- Morrison, A. M. (2012): *Marketing and Managing Tourism Destinations*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203081976>
- Obuan Committee. 1972. Report of the Feasibility Study Committee on the Development of Ghana's Tourist Attractions for the 5-year Plan Period 1972-1976, Government of Ghana.
- Sarantakos, S. (2005): *Social research (3rd Ed.)* Palgrave Macmillan.
- Singh, K. (1978): *Manpower and Training Requirements of the Tourist Industry*. United Nations Development Programme
- Stewart, W. (1973): *Developing the Tourism Industry in Ghana*. United States Agency for International Development.
- Vengasayi, S. (2003): *A conceptual model of tourism destination competitiveness and attractiveness, Conceptual papers*. In Anzmac 2003 Conference Proceedings, Adelaide, 637–647.
- WTO (1992): *Annual Reports*